

Odpowiadając Na Zaproszenie Ducha Świętego Jako Bracia Mniejsi W Kościele I W Świecie

*Jestem bowiem świadomy zamiarów,
jakie zamysłam co do was
– wyrocznia Pana – ...,
by zapewnić wam przyszłość,
jakiej oczekujecie*

(Jer 29, 11)

DOKUMENT KOŃCOWY KAPITUŁY GENERALNEJ 2021

Przyjęty na kapitule generalnej
17 lipca 2021 roku

Wprowadzenie

Święty Franciszek... napisał prosto i zwięźle, dla siebie i dla swoich braci, formę życia i regułę, używając głównie tekstów świętej Ewangelii, której doskonałości jedynie pożądał. Włączył też nieco innych wskazań, które były niezbędne do prowadzenia świętego życia we wspólnocie (1Cel 32, 1).

Istota naszej tożsamości braci mniejszych zawarta jest w Ewangelii, która dla św. Franciszka stała się początkiem oraz miejscem, z którego nieustannie czerpał siłę i inspirację. Nie chciał on obciążać Reguły licznymi "regułami", aby oczywistym było, że sercem naszego życia jest Ewangelia, czyli Pan nasz Jezus Chrystus, Dobra Nowina dla zbawienia wszystkich ludzi.

Stawiać sobie pytanie: jaka jest nasza tożsamość, oznacza nieustannie słuchać Ewangelii, zawartej na kartach i w słowach, pozwalającej nam, jako braciom, współczesnym mężczyznom i kobietom, wyraźniej odczytywać liczne znaki czasów, w których żyjemy. Dlatego uważamy, że również nasze czasy, choć niełatwe, dają jednak okazję do słuchania Ewangelii i znalezienia dzisiaj celu i słów życia, które pomogą nam odnowić naszą wizję.

Tego właśnie pragnęliśmy słuchać podczas kapituły generalnej: co Duch Święty mówi nam dzisiaj poprzez życie wielu osób, zwłaszcza najmniejszych i ubogich?

Jest to właściwe pytanie, aby dowiedzieć się, w jakim kierunku zmierza nasz Zakon. Nie tylko poprzez liczby, dzieła, projekty, ale bardziej dzięki odwadze słuchania i pragnieniu prawdziwego życia Ewangelią dzisiaj.

Niech Święty Franciszek prowadzi nas dzisiaj, abyśmy pozostali otwarci na głos Ducha Świętego, jako bracia gotowi do dokonywania bardziej odważnych wyborów, porzucając odrętwienie, które często nas obciąża, abyśmy uwierzyli, że można żyć nowością Ewangelii oraz kosztować jej wolności i radości, dzieląc się nimi z innymi ludźmi.

Z pozdrowieniem braterskim

Fr. Massimo Fusarelli OFM

BR. MASSIMO FUSARELLI, OFM

Minister generalny i stuga

Rzym, 11 sierpnia 2021 r.

Święto św. Klary z Asyżu

Dokument końcowy

1. W czasie trwania pandemii COVID-19, my, wasi bracia, zebraliśmy się w liczbie ponad stu braci z całego świata w Międzynarodowym Franciszkańskim Kolegium Kapucynów św. Wawrzyńca z Brindisi w Rzymie, na Kapitule Generalnej 2021 Zakonu Braci Mniejszych. Jeśli każde spotkanie braci jest powodem radości, to niniejsza kapituła generalna była szczególną okazją do radości oraz znakiem nadziei.

2. Pomimo wielu wyzwań, którym dzisiaj Kościół i świat muszą stawić czoła, my, bracia mniejsi, dostrzegamy, że wśród trudności obecne są również rozmaite możliwości. W czasie piętnastu dni tej intensywnej kapituły generalnej została podjęta i rozwinięta większość tematów i pracy rozpoczętych już podczas Rady Plenarnej Zakonu 2018 (RPZ) w Nairobi. Głównym tematem RPZ było: “słuchać” co Duch Święty mówi Zakonowi dzisiaj. W odpowiedzi na to uważne słuchanie, my bracia rozpoznaliśmy liczne zaproszenia, które Bóg do nas skierował w Kościele i świecie.

3. Pragniemy przekazać naszym braciom w Zakonie niektóre z tych zaproszeń oraz zachęcić w duchu braterskiej solidarności i z entuzjazmem, pokorą i miłością, do przyjęcia zaproszeń, które kieruje do nas Duch Święty.

Zaproszenie do wdzięczności

4. Od rozpoczęcia pandemii COVID-19 Zakon Braci Mniejszych jest pierwszym w Kościele Katolickim zakonem, który zebrał się, aby wypełnić obowiązek odbycia kapituły generalnej w wymiarze ogólnoswiatowym. Kapituła miała pierwotnie odbyć się w maju 2021 roku w Manili na Filipinach: to prawie cud, że udało nam się zebrać w Rzymie oraz wiernie, bezpiecznie i z sukcesem wypełnić naszą odpowiedzialność w stosunku do Zakonu i Kościoła. Dziękujemy Bogu i wielu braciom, którzy niezmiernie pracowali przed i podczas kapituły generalnej, aby mogła się ona odbyć.

5. Doświadczenie możliwości spotkania się na kapitule odnowiło w nas ducha wdzięczności za dar naszego braterskiego powołania. W czasie pandemii wszyscy bracia na całym świecie mogli poznać ból odseparowania i oddzielenia jednych od drugich. Życzymy sobie, aby to czego doświadczyliśmy w tych dniach w Rzymie, mogło stać się odczuwalne przez wszystkich braci, jako znak naszego wspólnego pragnienia do ponownego osobistego spotkania.

6. Dziękujemy również naszym franciszkańskim braciom kapucynom, którzy z uprzejmością przyjęli nas w Międzynarodowym Kolegium św. Wawrzyńca z Brindisi, za braterską gościnność i solidarność. Byliśmy głęboko wzruszeni ich pokorną służbą dla nas. Ich pełen szczodrości i gościnności duch jest odzwierciedleniem głębokich korzeni naszego wspólnego braterstwa oraz stał się dla nas ewidentnym znakiem nadziei, że łączy nas w Duchu Świętym wspólne staranie, aby żyć Regułą św. Franciszka.

Zaproszenie do “odnowy naszej wizji”

7. Kiedy rozpoczynaliśmy naszą kapitułę generalną, ponad cztery miliony ludzi na całym świecie zmarło na COVID-19, a wiele milionów ponosiło konsekwencje tej bezprecedensowej choroby. Obecność “naszej siostry śmierci cielesnej” (*Psł* 12) nie pozostawała daleko od naszych myśli, kiedy wspominaliśmy wielu braci i miliony innych zmarłych mężczyzn, kobiet i dzieci. Podczas liturgii rozpoczęcia kapituły modliliśmy się w intencji setek braci zmarłych na koronawirusa. Również w czasie, kiedy razem przybywaliśmy w Rzymie, dowiedzieliśmy się o innych braciach dotkniętych wirusem. Papież Franciszek słusznie określił ten moment naszej historii jako pewien “kryzys” i czas rachunku sumienia. Ojciec Święty przypomina nam, że: “Podstawową cechą kryzysu jest to, że nie wychodzi się z niego takim samym. Jeśli przez niego przebrniesz, wyjdiesz z niego lepszy lub gorszy, ale nigdy taki sam” (PAPIEŻ FRANCISZEK, *Powróćmy do marzeń. Droga ku lepszej przyszłości*, Rafael, Kraków 2020).

8. Szczera refleksja na temat ‘znaków czasu’ zarówno wewnątrz jak i poza Zakonem ujawnia, że w ostatnim sześcioleciu miały miejsce i nadal są obecne liczne ‘smutki i trwogi’, które trapią rodzinę ludzką i inne stworzenia (*Gaudium et spes*, 1). Niemniej jako bracia mniejsi staramy się «postępować śladami Pana naszego Jezusa Chrystusa» (*1 Reg* 1, 1), który nas powołał, abyśmy byli głosicielami Ewangelii, niosącej wszystkim Dobrą Nowinę. Właśnie w tym kontekście, my bracia, staramy się odnowić naszą wizję i objąć naszą przyszłość, uznając z Ojcem Świętym, że nie możemy być takimi samymi, jakimi byliśmy przed kryzysem, z jakim obecnie zmagają się świat.

9. Jednym z głównych zagadnień, które pojawiło się podczas kapituły generalnej, była potrzeba odnowy naszej franciszkańskiej tożsamości i brater-

skiego życia. Uznajemy, że jak wszyscy, również i my w naszych wspólnotach, ulegamy wpływom zmieniającej się sytuacji zarówno w wymiarze lokalnym jak i światowym. Jak mówi papież Franciszek: «dzisiaj nie żyjemy w epoce zmian, lecz przeżywamy przemianę epokową», która w wymiarze indywidualnym i wspólnotowym może być trudna do zrozumienia (PAPIEŻ FRANCISZEK, *Spotkanie z uczestnikami V Krajowego Kongresu Kościoła we Włoszech*, Katedra Santa Maria del Fiore we Florencji, 10 listopada 2015 r.). Członkowie Zakonu Braci Mniejszych nie są odporni na takie zmiany i musimy pamiętać, że naszym powołaniem jest być ‘pielgrzymami i obcymi’ na tym świecie (*1 Reg 6, 2; T 24*), to znaczy być ‘uczniami-misjonarzami’ (*Evangelii Gaudium*, 120) *w świecie, ale nie naśladującymi świat*.

10. Zadanie odnowy naszej franciszkańskiej tożsamości wymaga rozeznania, studium, formacji i działania. Nie możemy po prostu opierać się na *status quo*, jako czymś co wystarczy, aby usprawiedliwić nasze poczucie samozadowolenia. Z racji naszego zobowiązania, aby na wzór św. Franciszka być *braćmi mniejszymi*, ludzie pragną od nas czegoś więcej. Nie można nigdy bać się, aby ‘zacząć na nowo’, ponieważ, jak nam przypomina Tomasz z Celano, św. Franciszek u kresu swojego życia «nie sądził, że już osiągnął cel, ale niestrudzenie trwał w świętym nastawieniu na nowe i zawsze chciał zaczynać od początku» (*1 Cel 103*).

11. Sądzimy, że nasza nazwa bracia mniejsi zawiera w sobie rdzeń naszej tożsamości i to, co niektórzy bracia kapitulni określili jako “dwa płuca, które dają życie każdemu naszemu działaniu” jako franciszkanów. Tymi “dwoma płucami”, które sprawiają, że tchnienie Ducha Świętego jest w stanie całkowicie ożywić sposób naszego życia w świecie, są *fraternitas* i *minoritas*. Przede wszystkim jesteśmy braćmi i sposobem naszego braterskiego życia jest dobrowolna *minoritas* w świecie i w Kościele. Naciski społeczne, jak i przeważająca kultura indywidualizmu, presje kościelne, klerykalizm, nie mają miejsca w autentycznym podjęciu się franciszkańskiego życia.

12. Konkretnym wyzwaniem dla każdego brata i każdej jednostki Zakonu jest odnowa. Jak zauważyli niektórzy bracia podczas kapituły generalnej – istota naszej franciszkańskiej tożsamości braci mniejszych, czyli *braci maluczkich*, wymaga radykalnego zaangażowania, aby przyjąć zaproszenie

Ducha Świętego, identyfikując się z ubogimi, zepchniętymi na margines, odrzuconymi, pogardzanymi i zapomnianymi w naszym społeczeństwie. Nie wystarczy tylko nosić nazwę ‘bracia mniejsi’, trzeba również wprowadzać w życie to, co ta nazwa oznacza: przyjąć na siebie sprawy tych, którzy wbrew ich woli w naszym świecie są ‘umniejszani’, tak, abyśmy my, którzy dobrowolnie identyfikujemy się z tymi, którzy znajdują się na marginesie, mogli towarzyszyć i opiekować się będącymi w potrzebie naszymi braćmi i siostrami.

13. Zaproszenie do przyjęcia braterstwa i umniejszenia, jako głównego wyrazu naszej franciszkańskiej tożsamości, “dwóch płuc” nadających sens naszemu życiu, wymaga odnowy naszego podejścia do formacji zarówno początkowej jak i permanentnej. Odpowiadając na to wymaganie, widzimy potrzebę głębszego zaangażowania się w wymiary międzykulturowości, braterstwa i posługi. Kapituła generalna omawiała propozycje Sekretariatu Generalnego ds. Formacji i Studiów, które w konkretny sposób mają ułatwić dostęp do zasobów i modeli niniejszej odnowy. Zachęcamy wszystkie jednostki Zakonu i każdą wspólnotę miejscową do wspólnej refleksji na temat, w jaki sposób w praktyce są pojmowane i przeżywane braterstwo i minoritas, pozostając wciąż otwartymi tam, gdzie Duch Święty może zaprosić do kolejnego nawrócenia, zmiany i rozwoju.

14. Z naszych dyskusji wynikło również, że musimy nie tylko zajmować się sytuacjami i problemami naszych siostr i naszych braci poza Zakonem, lecz również rzeczywistymi potrzebami naszych współbraci, którzy zmagają się z trudnościami lub są w jakikolwiek sposób zmartwieni. Jak mówi św. Franciszek w Regule: «I niech jeden drugiemu z zaufaniem wyjawia swoje potrzeby, jeśli bowiem matka karmi i kocha syna swego cielesnego, o ileż troskliwiej powinien każdy kochać i karmić swego brata duchowego! A jeśli który z nich zachoruje, inni bracia powinni tak mu usługiwać, jakby pragnęli, aby im służyli» (2 Reg 6, 9-10). Dokument z 2019 roku *Nasze powołanie. Między rezygnacjami a wiernością*, przygotowany przez Komisję dla “Służby w Wierności i Wytrwałości”, oferuje konkretne wskazówki i propozycje, odnoszące się to wielu trudności, którym dzisiaj nasi współbracia muszą stawić czoła. Uczestnicy kapituły generalnej zachęcają wspólnoty miejscowe, aby wykorzystały niniejsze subsydium oraz przyjęły wskazane w nim konkretne propozycje.

6

15. RPZ 2018 zaproponowała mający na celu poprawę model służący do odnowy naszej franciszkańskiej tożsamości: “Kontemplacyjne wspólnoty w misji”. Jako kapituła generalna potwierdzamy to zaproszenie i wciąż wzywamy naszych braci na całym świecie do podjęcia konkretnych działań, wspierających i promujących ‘ducha modlitwy i pobożności’ (*1 Reg 5, 3; LA 2*), który jest fundamentem naszego braterskiego życia oraz naszej misji. Ponieważ, jak nam przypomniła RPZ, «na tym świecie jesteśmy misją; to jest powód, dla którego istnieją bracia mniejsi i do tego całkowicie jesteśmy przeznaczeni» (RPZ 2018, 100).

16. Podczas kapituły generalnej zauważyliśmy, jak opatrnościowe jest to, że żyjemy w czasie pontyfikatu papieża Franciszka. Jako pierwszy Biskup Rzymu, który przyjął imię Franciszek, Ojciec Święty nie tylko żywi głęboki szacunek dla Założyciela naszego Zakonu, ale pokazuje również wnikliwe zrozumienie franciszkańskiego charyzmatu. Uznaliśmy, że żyjemy we “franciszkańskich czasach” w życiu Kościoła i że nauczanie papieża Franciszka – w szczególności encykliki *Laudato si’* i *Fratelli tutti* – są wyzwaniem, które przewodzi franciszkańskiemu działaniu we współczesnym świecie. Zachęcamy każdą wspólnotę nie tylko do zgłębiania i modlitwy tymi tekstami, ale zwracamy się również z prośbą do wszystkich jednostek Zakonu, aby korzystali z nich, jako zasobów służących do konkretnej animacji franciszkańskiej odnowy w najbliższym sześćcioleciu.

Zaproszenie do nawrócenia i pokuty

17. Dwoma charakterystycznymi cechami duchowości św. Franciszka są: doświadczenie ciągłego nawracania się i życie pokuty. U kresu swego życia przypomniał on co było u podstaw jego powołania do bycia bratem mniejszym: powołanie do życia pokuty: «Mnie, bratu Franciszkowi, Pan dał tak rozpocząć życie pokuty» (*T 1*). Na początku franciszkańskiego ruchu wielu jego naśladowców było znanych jako wspólnota “braci i sióstr żyjących w pokucie” (por. *1 Lw; 2 Lw*). W duchu naszego pierwotnego powołania braci mniejszych, rozpoznaliśmy niektóre tematy zachęcające nas do głębszego nawrócenia i pokuty dzisiaj.

18. Zapewniamy, że będziemy podejmować nieustanny wysiłek na rzecz ochrony osób nieletnich i bezbronnych dorosłych. Niestety, nie ma

miejsca na świecie, gdzie kryzys seksualnych nadużyć nie dotknąłby Zakonu Braci Mniejszych, jak to miało miejsce również w Kościele powszechnym. Jako *bracia mniejsi*, ponawiamy nasze zaangażowanie, aby towarzyszyć ofiarom, które doświadczyły seksualnego wykorzystania oraz wszelkiego rodzaju nadużyć, zobowiązując się, aby zawsze wszystkie miejsca powierzone Zakonowi były bezpiecznym środowiskiem dla całego ludu Bożego, szczególnie dla najbardziej bezbronnych.

19. Na kapitule zostały wysunięte konkretne propozycje oraz zapisy prawne, mające na celu podkreślenie, że wszyscy bracia i jednostki Zakonu mają obowiązek pełnego współdziałania w zapobieganiu, zgłaszaniu oraz współpracy z wszystkimi kompetentnymi świeckimi i kościelnymi władzami, aby zapewnić sprawiedliwość i przejrzystość w podejściu do nadużyć w całym Zakonie. Uważamy, że zadanie to jest dla nas wyzwaniem, jednakże jest koniecznym, rodzącym się w sercu naszej franciszkańskiej tożsamości, a zarazem jest zaproszeniem do głębszego nawrócenia i pokuty.

20. Wyrażamy wdzięczność za wytrwałą posługę ustępującego zarządu generalnego Zakonu oraz wyjątkową ofiarność pojedynczym darczyńcom, fundacjom i różnym jednostkom Zakonu. Dzięki ich wysiłkom i wsparciu, udało się w znaczny i istotny sposób stawić czoła kryzysowi finansowemu Kurii Generalnej. Zostały wprowadzone nowe formy odpowiedzialności i przejrzystości oraz nakreślona droga prowadząca do ekonomicznej równowagi dla Kurii Generalnej i ważnych projektów ministra generalnego: misyjnych oraz jednostek zależnych finansowo od Kurii Generalnej.

21. Przyznajemy jednak, że kryzys finansowy był “kontrolą rzeczywistości” i “alarmowym dzwonkiem” dla Zakonu, aby wskazać, że nie możemy zarządzać finansami Zakonu w ten sam sposób, jak to zawsze robiliśmy. Kryzys finansowy był także i przede wszystkim kryzysem szacunku i zaufania. Nie ma możliwości, aby cofnąć się wstecz; trzeba znaleźć nowy sposób postępowania. Tego musimy przestrzegać, aby być wiernymi zarządcami licznych dóbr, które powierzyli nam nasi darczyńcy. W swojej relacji na kapitule generalnej ekonom generalny użył języka “ekonomii braterskiej” jako kompleksowego sposobu myślenia, obejmującego misję, wartości i odpowiedzialność, którą bierzemy na siebie, jako zarządcy szczodrych darów innych osób w życiu braci.

22. Innym tematem, który często pojawiał się w czasie kapituły generalnej, był występujący wewnątrz naszej wspólnoty klerykalizm. Pomimo nieustannego napominania św. Franciszka, że “wszyscy jesteście braćmi” (*1 Reg 22, 33; Np 7*) i wyraźnego stwierdzenia Konstytucji Generalnych naszego Zakonu, że wewnątrz wspólnoty “wszyscy bracia są całkowicie równi” (*KG 3, 1*), zauważamy jednak, że to co zostało powiedziane w tej materii, nie zawsze przekłada się na praktykę we wszystkich jednostkach i wspólnotach miejscowych na całym świecie.

23. RPZ 2018, cytując słowa papieża Franciszka przypomina nam, że klerykalizm «gasi stopniowo proroczy ogień, o którym cały Kościół winien dawać świadectwo w sercu narodów» i że klerykalizm «zapomina, że widzialność i sakramentalność Kościoła są udziałem całego ludu Bożego, a nie tylko nielicznych wybranych i oświeconych» (RPZ 2018, 103). Jak wyraźnie potwierdza dokument RPZ, nie jest to niebezpieczeństwo abstrakcyjne obecne w Kościele, lecz rzeczywiste zagrożenie dla naszego autentycznego braterstwa, ewangelicznego świadectwa i franciszkańskiej tożsamości. Uważamy, że zbyt mało zostało zrobione, aby stawić czoła zjawisku klerykalizmu w naszych wspólnotach i w sercu wielu braci. Kardynał Luis Antonio Tagle, na początku kapituły, zwrócił się do nas i wezwał do zajęcia się tym problemem, wskazując, że jednym z darów, którym obdarzamy Kościół, jest nasze świadectwo braterstwa i życia zakonnego.

24. Na koniec, prosimy w tej kwestii o nowe sposoby sprzyjające naszemu stałemu nawróceniu, zachęcając wszystkich braci, aby nie tracili z oczu faktu, że *wszyscy jesteście przede wszystkim braćmi*, przed jakąkolwiek posługą, pozycją lub tytułem, które możemy wykonywać lub pełnić. Nie możemy unikać niezbędnej postawy pokutnej, aby rozpoznać sposoby w jaki zło indywidualizmu i klerykalizmu zniekształcają nasze odczuwanie siebie oraz zagrażają naszemu prawdziwemu powołaniu *braci mniejszych*. Kapituła generalna wskazała również nowe drogi podejścia do formacji początkowej i permanentnej w tym zakresie, zwracając szczególną uwagę, aby podkreślać specyfikę powołania tych braci, którzy nie pełnią posługi wynikającej ze święceń.

Zaproszenie do misji i ewangelizacji

25. Nasze życie braci mniejszych jest ukierunkowane na misję i ewangelizację. Wiemy, że nasza misja nie jest tą, która nam się wydaje, że nią jest, lecz jest uczestnictwem w *missio Dei*, w Bożej misji. Św. Franciszek zawsze jasno mówił, że nasze powołanie pochodzi od Pana i, jak nam przypomina w swoich *Napomnieniach*, każde czynione przez nas dobro należy do Boga (*Np* 5). Tak samo to Bóg wzywa nas, abyśmy naszymi czynami głosili Ewangelię (*1Reg* 17, 3); dlatego naszą formę życia (*forma vitae*) nazywamy ‘życiem ewangelicznym’.

26. Praktyczne znaczenie tego dzisiaj dobrze wyjaśnił papież Franciszek przypominając, że «na mocy otrzymanego Chrztu, każdy członek Ludu Bożego stał się uczniem misjonarzem (por. *Mt* 28,19)» oraz dodając: «To przekonanie przybiera formę apelu skierowanego do każdego chrześcijanina, by nikt nie wyrzekł się swojego udziału w ewangelizacji, ponieważ jeśli ktoś rzeczywiście doświadczył miłości Boga, który go zbawia, nie potrzebuje wiele czasu, by zacząć Go głosić, nie może oczekiwać, aby udzielono mu wiele lekcji lub długich instrukcji. Każdy chrześcijanin jest misjonarzem w takiej mierze, w jakiej spotkał się z miłością Boga w Chrystusie Jezusie. Nie mówmy już więcej, że jesteśmy “uczniami” i “misjonarzami”, ale zawsze, że jesteśmy “uczniami-misjonarzami”» (*Evangeliæ gaudium* 120). Jeśli dotyczy to wszystkich ochrzczonych, o ile bardziej nas braci, którzy ślubowaliśmy zachowywać «świętą Ewangelię Pana naszego Jezusa Chrystusa» (*2 Reg* 1, 1) i zostaliśmy wezwani, aby być dla świata ewangelizatorami?

27. Kardynał Tagle przypomniał nam, że Kościół ma przyszłość, jeśli jest misyjny. Ta prawda dotyczy również naszej wspólnoty. Nie mamy przyszłości, jeśli troszczymy się jedynie o nas samych. Będziemy mieli przyszłość, jeśli nasze powołanie dla innych będziemy przeżywać jako ewangelizująca wspólnota. Poprzez absorbujące rozmowy, w duchu modlitwy, w czasie kapituły generalnej, rozeznając, odczytaliśmy różne zaproszenia, które Duch Święty kieruje dziś do nas, abyśmy w konkretny sposób pogłębili nasze działanie na polu misji i ewangelizacji. Jesteśmy wezwani, aby pójść w świat i być blisko Ludu Bożego, szczególnie zaś ubogich i wykluczonych. Wiemy także, że ewangelizacja jest drogą prowadzącą w dwóch kierunkach i że pragnienie bycia blisko ubogich jest dla nas rów-

niez zaproszeniem, abyśmy pozwolili się ewangelizować naszym siostrom i naszym braciom.

28. Pod koniec swojego życia św. Franciszek, nawiązując do swojego nawrócenia, tak wspominał: «widok trędowatych wydawał mi się bardzo przykry», ale «Pan sam wprowadził mnie między nich i okazywał im miłosierdzie. I kiedy odchodziłem od nich, to, co wydawało mi się gorzkie, zmieniło mi się w słodczy duszy i ciała» (T 1-3). Podobnie w dzisiejszym świecie jest szereg ludzi, których społeczeństwo uznaje za “bardzo przykrych”, aby ich dostrzec lub pokochać. Duch Święty zaprasza nas, abyśmy towarzyszyli właśnie tym osobom, ofiarując świadectwo Ewangelii poprzez nasze czyny miłości, miłosierdzia i braterstwa.

10

29. Czujemy się zaproszeni przez Ducha Świętego, aby towarzyszyć młodym dorosłym, szczególnie w obecnym czasie, kiedy wielu młodych nie ufa takim instytucjom jak Kościół, porzucając tradycje wiary ich rodzin, a także tych, którzy żyją ‘bez kościoła’ lub nigdy nie zaczęli żyć religijnie. Zachęcamy naszych braci do zapoznania się z “Dokumentem końcowym” przedsynodalnego spotkania młodych w marcu 2018 r.¹, który snuje refleksje nad ‘znakami czasów’ naszych młodych sióstr i braci, słusznie domagając się od Kościoła, a więc również od Zakonu, aby zostać wysłuchanym, przyjętym i mieć możliwość stać się w Kościele *liderem*. Nie umniejszając znaczeniu duszpasterstwa powołaniowego, wiemy, że naszym podstawowym wezwaniem jest iść razem z dorosłymi młodymi, będąc współpracownikami i “uczniami-misjonarzami”, ich towarzyszami w dzisiejszym świecie. To pokolenie dorosłych młodych ma serce zdolne, aby nas sprowokować do bycia lepszymi *braćmi mniejszymi*, w każdym wymiarze naszego życia i naszej posługi.

30. Inne zaproszenie Ducha Świętego, które rozpoznajemy to działanie na rzecz sprawiedliwości i pokoju oraz nienaruszalności stworzeń. Wracając do fundamentalnego nauczania papieża Franciszka zawartego w encyklikach *Laudato si’* i *Fratelli tutti*, jesteśmy wezwani do wprowadzenia

¹ <http://www.synod.va/content/synod2018/it/attualita/documento-finale-pre-sinodale-dei-giovani-traduzione-non-uffici.html>

w życie projektów promujących ekologię integralną, mających zawsze rozpoznawać ‘zarówno wołanie ziemi jak i krzyk biednych’, które są ze sobą ściśle związane (*Laudato si’* 49). W czasie kryzysu klimatycznego, kiedy ludzie biedni cierpią jako pierwsi, w świecie coraz bardziej dramatycznym, bądźmy zaangażowani, aby w Kościele i świecie podnosić w pierwszym rzędzie skargi wszystkich tych, którzy nie mają siły przebiccia, zarówno ludzi jak i stworzeń.

31. Jesteśmy świadkami, w jaki sposób sami niszcymy naszą planetę. To zaproszenie, aby zatroszczyć się nie tylko o naszą przyszłość jako ludzi, lecz również o przyszłość “naszego wspólnego domu” (*Laudato si’*). Jesteśmy zaproszeni do podjęcia nowego stylu życia formowanego przez konkretne działania. W ten sposób możemy dzisiaj żyć naszym ślubem ewangelicznego ubóstwa. Ponadto jesteśmy coraz bardziej świadomi, że niszczenie i destrukcja środowiska, do których dochodzą niepokoje polityczne i wszechobecna przemoc, przyczyniły się do skandalicznego wzrostu uchodźców i migrantów, uciekających z własnych krajów w poszukiwaniu bezpieczeństwa i wolności. Wiemy, że Duch Święty zaprasza nas, abyśmy bardziej zaangażowali się, okazując troskę i towarzysząc naszym siostram i naszym braciom uchodźcom i migrantom.

32. Częściową odpowiedź, którą dziś winniśmy dać na zaproszenie do misji i ewangelizacji odnajdujemy w tym, co papież Benedykt XVI nazwał ‘cyfrowym kontynentem’ (“Orędzie Papieża Benedykta XVI na XLIII Światowy Dzień Środków Społecznego Przekazu”, 24 maja 2009 r.). Wszyscy wiemy, że wiele osób znaczną część swojego czasu spędza w Internecie, używając różnych platform *mediów społecznościowych* i korzystając z nowych technologii. Chociaż z jednej strony w świecie *online* istnieją pewne zagrożenia, z drugiej jednak w czasach nowych technologii wezwanie do ewangelizacji można przynajmniej po części realizować przez obecność na tym ‘cyfrowym kontynencie’, aby słowem i czynem głosić Ewangelię Jezusa Chrystusa. Jest to nieodzowne narzędzie w duszpasterstwie powołań, organizacji społecznej, różnych posługach i niemal we wszystkim co robimy jako bracia mniejsi we współczesnym świecie.

33. Wszystkie te technologiczne nowości i zmiany społeczne pokazują nam, że konieczna jest lepsza formacja w przestrzeniach wcześniej nie bra-

nych przez Zakon pod uwagę. Jeśli chodzi o *media społecznościowe* i technologię cyfrową, dostrzegamy potrzebę opracowania wytycznych, będących dla naszych braci oraz dla innych, pomocą w poruszaniu się w tym turbulentnym “cyfrowym kontynencie” jako “uczniowie-misjonarze”. W kontekście ciągle zmieniającej się rzeczywistości społecznej, jesteśmy świadomi, że musimy postarać się włączyć do programu formacji początkowej i permanentnej lepszą formację oraz praktykę interkulturowości. Wezwanie do misji i ewangelizacji jest ważne, ale ważne jest również odpowiednie przygotowanie, którego jako *bracia mniejsi* potrzebujemy, aby być skutecznymi głosicielami Ewangelii. Podczas przepowiadania Ewangelii, zachęcamy nasze siostry i naszych braci do osobistej relacji z Jezusem Chrystusem i między sobą. To zaproszenie, aby “przyjść i zobaczyć”, co Pan przygotował tym, którzy odpowiadają na powołanie.

Zaproszenie do “objęcia naszej przyszłości”

34. Tendencja do generalnego spadku liczby braci w naszym Zakonie jest powszechnie znana i była wielokrotnie podnoszona w relacjach oraz dyskusjach w czasie kapituły generalnej. Jest ona szczególnie odczuwalna w krajach zachodnich, w których obecny jest Zakon. Chociaż tendencja ta, patrząc od strony statystyki, może być postrzegana wyłącznie negatywnie, pragniemy zwrócić się do naszych braci na całym świecie ze słowami zachęty.

35. Patrząc z dłuższej historycznej perspektywy zauważamy, że liczebność w naszych wspólnotach nieustannie ulegała zmianom. To, co na początku XIII wieku rozpoczęło się od samotnego projektu młodego Franciszka Bernardone, w ciągu jego życia rozrosło się w rzeszę mężczyzn i kobiet zainspirowanych, aby żyć jego wizją ewangelicznego życia. Znanym jest fakt, że potężny rozrost stał się również powodem cierpień i trudności, których nie można było przewidzieć na początku. Podobnie, były okresy liczebnego spadku niewiele różniące się od aktualnej tendencji. Niekoniecznie jest to znak upadku lub powód do alarmu, lecz czas twórczej odnowy. Może doświadczenie bycia mniej liczebnymi jest zachętą, aby na nowo odkryć i żyć w nowy sposób naszym powołaniem *minoritas*. Nasza przyszłość nie zależy tylko od liczb, ale od jakości i autentyczności naszego życia Ewangelią.

36. Objąć przyszłość oznacza wspólne podążanie jako braci ku oczekującej nas nieznannej przyszłości, jako powołani przez Chrystusa i podążający za natchnieniami Ducha Świętego *bracia mniejsi* w misji. Musimy również spoglądać na te części świata, gdzie ma miejsce wzrost i nowe możliwości. Jednostki te często potrzebują szczególnej opieki w odniesieniu do stabilności.

37. Podczas kapituły generalnej zwróciliśmy uwagę, że w najbliższym sześcioleciu Zakon będzie świętował ważne rocznice, począwszy od tego roku, w którym przypada 800-lecie *Reguły niezatwierdzonej* (1221–2021). W najbliższych latach przypadają jubileusze powstania ważnych dokumentów oraz kluczowych wydarzeń historycznych, jak: *Reguła zatwierdzona* (2023), *Boże Narodzenie w Greccio* (2023), *Stygmatacja* (2024), *Pieśń słoneczna* (2025), *Testament* (2026) oraz *Transitus* naszego serafickiego ojca Franciszka (2026); a także ważnych wydarzeń w wymiarze regionalnym, jak przybycie europejskich misjonarzy, również franciszkanów, do tak zwanego “nowego świata” Ameryk.

38. Nie chcemy stracić tych wydarzeń, gdyż mogą być okazją do odnowy i ewangelizacji. Jak napisali trzej ministrowie generalni Pierwszego Zakonu w liście w październiku 2020 roku, ‘Życ i naśladować’, z okazji rocznicy 800-lecia *Reguły niezatwierdzonej*: «postarajmy się raczej uniknąć ryzyka obchodzenia rocznicy z nastawieniem podobnym do kogoś, kto odwiedza muzeum, nie będąc nim zainteresowany, z nikłą ciekawością turystyczną, bez najmniejszej chęci pozwolenia na to, by dać się całkowicie zachwycić; z ciekawością kogoś, kto być może czyni to tylko dlatego, że tak “trzeba”, że “to muzeum jest słynne”». Wierzmy bowiem, że każdy z tych historycznych znaków jest pewnym *kairós*, kolejnym zaproszeniem, właściwym lub wybranym czasem, aby przynieść odnowę i nadzieję. Zachęcamy wszystkie jednostki Zakonu do świętowania tych wydarzeń, kierując wzrok ku temu, co może stać się twórcze i nowe, sposobnością do “objęcia naszej przyszłości” bardziej niż zwykłego spotkania z przeszłością.

39. W odniesieniu do tych przypadających jubileuszy uważamy, że Duch Święty zaprasza nas do podjęcia większej współpracy z wszystkim gałęziami Rodziny Franciszkańskiej, między trzema gałęziami Pierwszego Zakonu a Trzecim Zakonem Regularnym, Ubogimi Paniami Świętej Klary,

Franciszkańskim Zakonem Świeckich oraz Młodzieżą Franciszkańską. Rocznice te są okazją do pewnego rodzaju ‘spotkania w rodzinie’, gdzie możemy zebrać się razem, zaproszeni przez Ducha Świętego i zjednoczeni w naszym wspólnym franciszkańskim powołaniu, aby budować, poczynając od już dobrze wykonanej pracy, i zmierzać do tej braterskiej jedności, którą odzwierciedla już nasza wspólna tożsamość *braci mniejszych*.

40. Dyskutowaliśmy o konieczności przeglądu struktur jednostek Zakonu, biorąc zawsze pod uwagę, że Pan posyła Ducha nie tylko, aby ‘odnowić oblicze ziemi’ (Pś 104), ale również, aby odnowić ‘oblicze Zakonu’. Wierzmy, że konieczną jest rewizja sposobu, w jaki jesteśmy zorganizowani na wszystkich poziomach (np. Kuria Generalna, konferencje, prowincje, kustodie), aby mieć pewność, że sposób naszych wzajemnych relacji w odniesieniu do zarządu generalnego Zakonu naprawdę najlepiej służy naszej misji, zgodnie z duchem braterskiej solidarności. Jest to ważne szczególnie, kiedy myślimy o współpracy międzykulturowej, międzyprovincialnej i międzynarodowej oraz wspólnych projektach ministra generalnego.

41. Uznajemy ponadto, że nasza przyszłość nie jest tylko naszą, ale ma być dzielona z innymi. Skierowane do nas zaproszenie Ducha Świętego, aby szerzej współpracować, zarówno wewnątrz, jak i na zewnątrz wielkiej Franciszkańskiej Rodziny, można by sobie wyobrazić jako wezwanie do przyjęcia innej formy życia *sine proprio*. Musimy pokonać pokusę terytorializmu i ‘prowincjalizmu’, która zagraża komunii i niszczy braterstwo. W jaki możemy otworzyć nasze wspólnoty miejscowe i naszą posługę ministrów na większą współpracę z siostrami i braćmi świeckimi, z zakonami i zgromadzeniami zakonnymi oraz z wszystkimi ludźmi dobrej woli, niezależnie od ich religijnej przynależności lub ich *stanu*? W epoce, która charakteryzuje się sekciarstwem, przemocą i podziałami, możemy dawać światu, który potrzebuje takiego wzoru, profetyczne świadectwo uniwersalnego braterstwa.

42. RPZ skierowała prośbę, abyśmy “słuchali” co mówi do nas Duch Święty. Teraz kolej na nas, abyśmy odpowiedzieli na wezwanie Ducha Świętego, abyśmy “powstali” (Ef 5,14) z odrętwienia naszego *status quo*, aby odnowić naszą wizję i objąć naszą przyszłość braci mniejszych w Kościele i świecie.

Modlitwa końcowa

43. Podczas gdy zmierzamy ku najbliższemu sześciolciu, starając się wciąż ‘odnawiać naszą wizję’ i ‘objąć naszą przyszłość’, zapraszamy wszystkich naszych braci do zjednoczenia się z nami w modlitwie, którą św. Franciszek umieścił na zakończenie swojego *Listu do całego Zakonu* (LZ 50-52).

Wszchemogący, wiekuisty, sprawiedliwy i miłosierny Boże,
daj nam nędnym czynić dla Ciebie to, o czym wiemy, że tego chcesz
i chcieć zawsze tego, co się Tobie podoba,
abyśmy wewnętrznie oczyszczeni,
wewnętrznie oświeceni
i rozpaleni ogniem Ducha Świętego,
mogli iść śladami umiłowanego Syna Twego,
Pana naszego Jezusa Chrystusa
i dojść do Ciebie, Najwyższy, jedynie dzięki Twjej łasce,
który żyjesz i królujesz, i odbierasz hołd
w doskonałej Trójcy i prostej Jedności,
Bóg wszechmogący
przez wszystkie wieki wieków.
Amen.

Kapituła generalna OFM 2021

Uchwały i Zalecenia

Poniższe propozycje zostały poddane głosowaniu w czasie kapituły generalnej. Na końcu każdej znajduje się wyjaśnienie, czy mamy do czynienia z *uchwałą* czy też z *zaleceniem*: również takie określenie zostało przyjęte przez kapitułę. Przez *uchwałę* rozumie się decyzję bardziej wiążącą ministra i jego definitorium, i zwykle oznacza ona bardziej szczegółowy wybór; przez *zalecenie* rozumie się raczej wskazanie pewnych wartości, które mają pomagać w wyborach dokonywanych przez ministra i jego definitorium.

I. NASZA TOŻSAMOŚĆ

1. Minister generalny ze swoim definitorium, we współpracy z SGME oraz SGFS, niech wskaże sposoby wsłuchiwania się, rozeznawania i działania, mające na celu wspierania fundamentalnej równości wszystkich braci, zarówno braci bez święceń jak i duchownych (*KG 3*), oraz podejmie konieczne kroki, aby opracować, formować i realizować drogę, mającą na celu coraz większą integrację zasobów i możliwości wszystkich Braci Mniejszych (*Zalecenie*).

2. Minister generalny ze swoim definitorium niech zorganizuje międzynarodowe spotkanie braci bez święceń, przygotowane przez wcześniejsze spotkania na różnych szczeblach (konferencji i kontynentalnych), w koordynacji z SGME oraz SGFS, celem wyznaczenia dróg odnoszących się do kontemplacji, formacji i inicjatyw duszpasterskich oraz ewangelizacji, które wskażą nowe sposoby wyrażenia naszego charyzmatu (*Uchwata*).

3. W najbliższych latach będziemy mieli okazję uczczenia ważnych obchodów związanych z życiem św. Franciszka oraz innych związanych z przyjęciem, za pośrednictwem braci, wiary w różnych częściach świata. Z tego powodu minister generalny ze swoim definitorium niech powoła komisję, która będzie organizować te rocznicowe obchody, tak, aby stały się one szczególną okazją do odnowienia charyzmatu i ożywienia Zakonu oraz były dla wszystkich ludzi dobrej woli propozycją pełnego nadziei franciszkańskiego przesłania, w odpowiedzi na problemy i troski naszych czasów. (*Uchwata*).

II. ŻYCIE BRATERSKIE

a. *Ogólne*

4. Niech w sześćoleciu minister generalny ze swoim definitorium we współpracy z ministrami i kustoszami, radnymi i gwardianami, wypracuje sposoby promowania autentycznego życia braterskiego, włączając w nie aspekty międzykulturowości i fundamentalnej równości wszystkich braci. (*Zalecenie*).

5. Ponieważ wielu braci, którzy pragną dołączyć do naszej wspólnoty pochodzi z różnych społeczno-ekonomicznych, politycznych, kulturowych i rodzinnych kontekstów, mając różne osobiste doświadczenia, niech konferencje i kontynenty przy wsparciu SGFS w odpowiednim kontekście rozwijają programy formacji początkowej i permanentnej oraz materiały dla konferencji lub kontynentów, które ułatwią i udoskonalą zrozumienie i braterski styl wzajemnych relacji braci. (*Zalecenie*).

b. *Życie braterski: Ekonomia*

6. Minister generalny wraz ze swoim definitorium niech opracuje bardziej odpowiedni sposób przekazywania dobrowolnych ofiar z prowincji na rzecz kurii generalnej (w tym ofiar na fundusz misyjny i fundusz formacyjny). Propozycja ta niech zostanie przedłożona prezesom konferencji; jeśli zostanie zaaprobowana, będzie mogła wejść w życie *ad experimentum* i obowiązywać do najbliższej kapituły generalnej. W oczekiwaniu na ewentualną zmianę, niech nadal obowiązuje obecny sposób dobrowolnych ofiar. (*Uchwała*).

7. Minister generalny ze swoim definitorium niech zorganizuje spotkanie z ministrami prowincjalnymi i ekonomami prowincjalnymi, aby ich wspierać i formować w duchu ekonomii braterskiej w sposobie zarządzania pieniędzmi w Zakonie, celem pokonania prowincjonalizmów, kładąc nacisk na solidarność i współodpowiedzialność; do przejrzystości i odpowiedzialności; etycznego i ekologicznego używania oraz społecznej kontroli naszych dóbr i środków (*Uchwała*).

8. W przeciągu trzechlecia niech minister generalny ze swoim definitorium przeanalizują i określą dobre praktyki, które pozwolą odpowiednią ocenę stabilności finansowej każdej jednostki, biorąc pod uwagę sytuację na poziomie lokalnym i kontynentalnym (*Zalecenie*).

c. *Życie braterskie: ochrona nieletnich i dorosłych osób bezradnych*

9. Ponieważ jako Bracia Mniejsi zobowiązujemy się żyć, jako bracia wszystkich, szanując godność każdej osoby, kontynuujemy starania, aby chronić nieletnich i bezbronnych dorosłych przed wykorzystaniem seksualnym w różnych formach (władza, zaufanie, autorytet, itd.), oraz aby w odpowiedni sposób i ze współczuciem wyjść naprzeciw osobom, które bardziej lub mniej bezpośrednio doświadczyły wykorzystania.

Dlatego Kapituła Generalna 2021 postanawia, że:

- a. minister generalny ze swoim definitorium niech jak najszybciej powoła Komisję ds. Ochrony Nieletnich i Bezbronnych Dorosłych;
- b. każda jednostka niech opracuje pisemny kodeks postępowania dla braci, zawierający pisemne zasady i procedury, które będą zgodne z wymogami prawa cywilnego i kościelnego danego kraju lub regionu, aby odpowiedzieć na oskarżenia o wykorzystywanie;
- c. każda jednostka niech formuje braci i osoby świeckie, które współpracują z nami w naszej misji (pracownicy i wolontariusze) w zapobieganiu i zgłaszaniu wykorzystania, zgodnie z jej pisemnymi zasadami i procedurami (*Uchwała*).

III. FORMACJA

10. SGFS niech rozszerzy współpracę z sekretariatami ds. formacji konferencji i prowincji celem wzmocnienia animacji formacji początkowej i permanentnej, biorąc pod uwagę wymiar kulturowy oraz specyficzne wyzwania każdego regionu w Zakonie (*Zalecenie*).

11. SGFS niech podejmie działania z sekretariatami ds. formacji studiów konferencji i prowincji, aby zagwarantować, że wszystkie programy formacji początkowej będą skutecznie stosowane i pozwolą zrozumieć, że

naszą pierwotną tożsamością jest braterstwo, zarówno świeckie jak i duchowe. Programy formacji początkowej i permanentnej niech dostarczą niezbędnej formacji wszystkim braciom, stosownie do ich zdolności i potrzeb Zakonu, od umiejętności manualnych do specjalizacji (*Uchwała*).

12. SGFS we współpracy z jednostkami niech stworzy odpowiednie narzędzia do formacji formatorów, animatorów powołań, gwardianów i ekonomów na odpowiednich poziomach w Zakonie (*Zalecenie*).

13. Kapituła Generalna 2021, zachęcona Dokumentem końcowym Synodu 2018 i RPZ 2018 w Nairobi, postuluje, aby wszystkie jednostki Zakonu ponownie zwróciły uwagę na młodych poprzez program powołaniowego towarzyszenia, który pomoże przyjąć, towarzyszyć, ewangelizować, katechizować i zaangażować w doświadczenie chrześcijańskich wartości dzisiejszych młodych, którzy pochodzą z nowej i postchrześcijańskiej społeczności. Częścią tego projektu mogłyby być międzynarodowy kongres lub spotkania kontynentalne (*Zalecenie*).

14. Po dokonaniu oceny na poziomie konferencji i jednostek, minister generalny ze swoim definitorium niech opracuje odpowiednie propozycje do towarzyszenia braciom z problemami ludzkimi i/lub powołania, wykorzystując dokument *“Nasze powołanie. Między rezygnacjami a wiernością”* (Komisja dla “Służby w Wierności i Wytrwałości”, 2019), oraz wspierając klimat braterstwa jako środek, dzięki któremu bracia będą mogli zaleczyć rany ich osobistych i instytucjonalnych historii oraz pojednać się z braćmi (*Zalecenie*).

15. Każda jednostka i/lub konferencja niech wspiera swoich członków w podjęciu studiów licencjackich z filozofii o specjalizacji ekologii integralnej na PUA (*Zalecenie*).

16. Mając na względzie ogromny potencjał *mediów społecznościowych* w dawaniu świadectwa Ewangelii w łatwy i pełen nadziei sposób, SGFS, współpracując z jednostkami i konferencjami, niech przygotuje wytyczne i programy lepszego wykorzystania *mediów społecznościowych*, biorąc pod uwagę konteksty kulturowe i geograficzne, jak również programy do terapii od uzależnień od *mediów społecznościowych* (*Zalecenie*).

IV. MISJE I EWANGELIZACJA

17. Bracia, którzy chcą wziąć udział w projekcie misyjnym poza swoim krajem, niech zostaną poddani solidnemu rozeznaniu przeprowadzonemu przez ich ministra prowincjalnego lub kustosza (albo jakiegoś delegata ministra prowincjalnego lub kustosza), posługując się profilem dla kandydatów na misje dostarczonemu przez SGME (*Zalecenie*).

18. Minister generalny ze swoim definitorium, poprzez SGME, niech dostarczą odpowiednie programy formacji dla kandydatów, którzy chcą uczestniczyć w misyjnych projektach Zakonu, zarówno zależnych od ministra generalnego, jak i tych zależnych od konferencji, prowincji i kustodii (*Zalecenie*).

19. W koordynacji z konferencjami, minister generalny ze swoim definitorium muszą zwrócić szczególną uwagę na strukturę zarządu, programy formacyjne i stabilność finansową jednostek w tych regionach, gdzie Zakon się rozwija. (*Uchwała*).

20. SGME niech opracuje dla Zakonu *Ratio Evangelizationis*, zgodnie z nauczaniem magisterium Kościoła i dokumentami Zakonu, poprzez proces bazowy na poziomie konferencji i kontynentów, poczynając od podjętej już przez SGME procedury. Inicjatywy konferencji, prowincji i międzyprowincjalne wypracują następnie własne *Ratio*, które będą odzwierciedlały okoliczności i szczególny kontekst ich regionu (*Uchwała*).

21. Nowe *Ratio Evangelizationis* niech weźmie pod uwagę jako projekty misyjne Zakonu, zarówno projekty misyjne zależne od ministra generalnego, jak i zależne od konferencji, prowincji i kustodii, tak, aby promować w Zakonie prawdziwą solidarność e animowaniu, dzieleniu się zasobami do formacji misjonarzy, środkami ekonomicznymi i zasobami ludzkimi (*Zalecenie*).

22. SGME niech rozszerzy obecną współpracę z sekretarzami ds. Misji i Ewangelizacji konferencji oraz jednostek. (*Zalecenie*).

23. Jako środek ewangelizacji wśród młodych i ich rodzin, minister generalny ze swoim definitorium poprzez SGME niech określi i rozwinie zasady, praktyki i procesy znaczącego zaangażowania Zakonu w duszpasterską posługę, w naukę w szkołach i w naszych ośrodkach edukacyjnych (*Zalecenie*).

24. Minister generalny ze swoim definitorium poprzez SGME i SGFS niech wspiera możliwości przygotowania braci zaangażowanych w posługę duszpasterską w obszarach takich jak: duchowość, duszpasterstwo chorych, komunikacja, formacja, dialog kulturowy i ekonomia (*Zalecenie*).

25. We wszystkich obszarach działalności ewangelizacyjnej niech bracia starają się współpracować ze świeckimi w duchu “dzielenia się misją” i “synodalności” (*Zalecenie*).

26. W ewangelizacji i misji, niech zwraca się szczególna uwaga na młodych, doceniając ich kulturowe i pokoleniowe bogactwo i uznając posługę młodym osobom dorosłym za naturalną przestrzeń animacji powołaniowej. (*Zalecenie*).

V. SPNS

27. Biuro SPNS niech łączy, rozwija i wspiera projekty ekologii integralnej, zwracając szczególną uwagę na formację w zakresie tematyki SPNS w różnorodnych kontekstach Zakonu (*Zalecenie*).

28. Minister generalny ze swoim definitorium, we współpracy z biurem SPNS oraz SGME, mają nadal rozwijać *Franciszkańską Sieć Morza Śródziemnego* oraz *latynoamerykańską Franciszkańską Sieć dla Migrantów*, wspierając i towarzysząc analogicznym projektom i działalnościom, niosąc pomoc migrantom z Afryki i Azji we wszystkich obszarach przygranicznych Zakonu (*Uchwała*).

VI. STRUKTURE ZARZĄDZANIA

29. Minister generalny ze swoim definitorium niech rozpoczną całościową rewizję schematu organizacyjnego struktury funkcjonowania Kurii Generalnej i Zakonu, poczynawszy od uproszczenia oraz aktywując zamknięty obieg zdolny do wyrażenia w bardziej wyraźny sposób naszego charyzmatu dzisiaj, poprzez sekretariaty, biura i inne struktury Zakonu (*Zalecenie*).

30. Minister generalny ze swoim definitorium niech dokona przeglądu i dostosuje procesy wyboru i formacji do posługi wizytatora generalnego (*Zalecenie*).

31. Minister generalny ze swoim definitorium ma rozpocząć całościową rewizję aktualnej struktury konferencji i, gdzie to jest konieczne, wprowadzić odpowiednie zmiany w konfiguracji struktury konferencji, zachęcając do dialogu i wymiany zdań między definitorium generalnym, jednostkami i konferencjami (*Uchwała*).

32. Minister generalny ze swoim definitorium ma nadal analizować, kiedy i w jaki sposób najlepiej będzie powierzyć prowincjom i/lub konferencjom te fundacje i misje, które obecnie są zarządzane przez ministra generalnego, celem zapewnienia bardziej skutecznego i praktycznego towarzyszenia (*Uchwała*).

33. Jednostki niech wspierają rozwój współpracy międzyprowincjalnej, międzynarodowej i międzykulturowej, oraz na ile jest to możliwe dialog międzyreligijny (*Zalecenie*).

Prześcieanie Ojca Świętego Franciszka do kapituły generalnej Zakonu Braci Mniejszych

Drodzy bracia!

Serdecznie was pozdrawiam, uczestniczących w kapitule generalnej Zakonu Braci Mniejszych. Z wyrazami wdzięczności zwracam się do o. Michaela A. Perry'ego, który zakończył posługę jako minister generalny, i składam najlepsze życzenia o. Massimowi Giovanniemu Fusarellemu, który został powołany na jego następcę. Pozdrowienia kieruję także do wszystkich waszych wspólnot rozszaniych po świecie.

Od wielu miesięcy z powodu pandemii żyjemy w sytuacjach kryzysu, izolacji i cierpienia. To krytyczne doświadczenie z jednej strony skłania nas wszystkich do uznania, jak bardzo nasze życie jest drogą, którą mamy przebyć jako pielgrzymi i przybysze, mężczyźni i kobiety wędrujący, gotowi uwolnić się od osobistych spraw i roszczeń. Z drugiej strony, jest ono dogodną sposobnością, żeby umocnić więź z Chrystusem i z braćmi – mam na myśli wasze wspólnoty, powołane do tego, by były pokorną profetyczną obecnością pośród ludu Bożego i świadectwem braterstwa oraz życia prostego i radosnego.

W tym trudnym i skomplikowanym czasie, kiedy grozi nam, że pozostaniemy “sparaliżowanymi”, pomimo wszystko doświadczacie łaski odbywania zwyczajnej kapituły generalnej, i już to jest powodem do oddawania chwały i dziękowania Boga. Na tej kapitule stawiacie sobie za cel “odnowienie waszej wizji” i “przyjęcie waszej przyszłości”. Przyświecają wam słowa św. Pawła: «*Powstań... a zajaśnieje Ci Chrystus*» (Ef 5,14). Są to słowa zmartwychwstania, które was zakorzeniają w dynamice paschalnej, bowiem nie ma odnowy i nie ma przyszłości, jak tylko w zmartwychwstałym Chrystusie. Zatem z wdzięcznością otwierajcie się na przyjmowanie znaków obecności i działania Boga oraz na odkrywanie na nowo daru waszego charyzmatu i waszej tożsamości braci i minorytów.

Odnowienie własnej wizji – właśnie to przydarzyło się młodemu Franciszkowi z Asyżu. Zaświadcza o tym on sam, opowiadając doświadczeniu, które w swoim *Testamencie* stawia u podstaw swojego nawrócenia – spotkaniu z trędowatymi, kiedy «to, co wydawało się mu gorzkie, zamieniło mu się w słodycz duszy i ciała» (*Testament* 1-4). U źródeł waszej duchowości jest to spotkanie z ostatnimi i cierpiącymi pod znakiem “czynienia miłosierdzia”.

Bóg poruszył serce Franciszka poprzez miłosierdzie okazane bratu i nadal porusza nasze serca poprzez spotkanie z innymi, zwłaszcza z osobami najbardziej potrzebującymi. Odnowa waszej wizji musi rozpocząć się od tego nowego spojrzenia, jakim należy patrzeć na ubogiego i zepchniętego na margines brata, znak, niemal sakrament obecności Boga.

Z tego odnowionego spojrzenia, z tego konkretnego doświadczenia spotkania z bliźnim i z jego ranami może się zrodzić nowa energia, pozwalająca patrzeć na przyszłość z perspektywy braci i mniejszych, którymi jesteście, zgodnie z piękną nazwą “bracia mniejsi”, jaką wybrał dla siebie i was św. Franciszek.

Odnawiająca siła, której potrzebujecie, pochodzi od Ducha Bożego, z tego «uświęcającego działania» (*Reguła zatwierdzona* 10, 9), które jest jednoznacznym znakiem Jego działania. Ten Duch, który przemienił w słodycz duszy i ciała gorycz spotkania Franciszka z trędowatymi, dziś nadal działa, aby dawać każdemu z was nową żywotność i energię, jeśli pozwolicie się poruszyć ostatnim naszymi czasami. Zachęcam was do wychodzenia ku mężczyznom i kobietom, którzy cierpią na duszy i na ciele, żeby ofiarować waszą pokorną i braterską obecność, bez wielkich mów, ale dając odczuć waszą bliskość braci mniejszych. Do wychodzenia ku zranionemu światu stworzonemu, naszemu wspólnemu domowi, który cierpi z powodu wynaturzonej eksploatacji dóbr ziemi w celu wzbogacenia się nielicznych, podczas gdy dla wielu powstają warunki nędzy. Abyście szli jako ludzie dialogu, starając się budować mosty, a nie mury, ofiarując dar braterstwa i przyjaźni społecznej w świecie, który ma trudności z wytyczeniem wspólnego projektu. Abyście szli jako ludzie pokoju i pojednania, nawołując tych, którzy sięją nienawiść, podziały i przemoc, do nawrócenia serca i dając ofiarom nadzieję, która rodzi się z prawdy, ze sprawiedliwości i z przebaczenia. Te spotkania staną się dla was bodźcem do tego, aby coraz pełniej żyć Ewangelią, zgodnie ze słowami, które są waszą drogą: «Reguła i życie braci mniejszych polega na zachowywaniu świętej Ewangelii Pana naszego Jezusa Chrystusa» (*Reguła zatwierdzona* 1,2).

Podczas gdy w znacznej części zakonu mierzycie się z wyzwaniem, jakimi są spadek liczebności i starzenie się, nie dopuście, aby niepokój i obawy powstrzymały was przed otwarciem serc i umysłów na odnowę i ożywienie,

które Duch Święty wzbudza w was i pośród was. Macie duchowe dziedzictwo bezcennego bogactwa, zakorzenione w życiu ewangelicznym i charakteryzujące się modlitwą, braterstwem, ubóstwem, minoryckością i wędrowaniem. Nie zapominajcie, że odnowione spojrzenie, zdolne otwierać nas na Bożą przyszłość, otrzymujemy dzięki byciu blisko ubogich, ofiar współczesnych form niewolnictwa, uchodźców i wykluczonych tego świata. Oni są waszymi nauczycielami. Obejmijcie ich, tak jak zrobił to św. Franciszek!

Drodzy bracia, oby najwyższy, wszechmocny, dobry Pan sprawił, że będziecie – i będziecie się stawali – coraz bardziej wiarygodnymi i radosnymi świadkami Ewangelii; niech wam pozwoli wieść życie proste i braterskie; i niech was poprowadzi po drogach świata, abyście z wiarą i nadzieją rzucali ziarno Dobrej Nowiny. O to się modłę i towarzyszę wam moim błogosławieństwem. A także wy, proszę, nie zapominajcie modlić się za mnie.

Rzym, u św. Jana na Lateranie, 15 lipca 2021 r.

Franciscus

Zakon Braci Mniejszych
www.ofm.org